

6 sönd. e. tref

Predikan i Osby kyrka, 23 juli 2006

"Efterföljelse

Matt 5:20-26

Jag säger er att om inte er rättfärdighet överträffar de skriftlärdas och fariseernas, så kommer ni inte in i himmelriket. **21**Ni har hört att det blev sagt till fäderna: Du skall inte dräpa; den som dräper undgår inte sin dom. **22**Men jag säger er: den som blir vred på sin broder undgår inte sin dom, och den som okvädar sin broder undgår inte att ställas inför rådet, och den som förbannar honom undgår inte helvetets eld. **23**Om du bär fram din gåva till offeraltaret och där kommer ihåg att din broder har något otalt med dig, **24**så låt din gåva ligga framför altaret och gå först och försona dig med honom; kom sedan tillbaka och bär fram din gåva. **25**Skynda dig att komma överens med din motpart medan ni ännu är på väg, så att han inte överlämnar dig åt domaren och domaren lämnar dig åt vakten och du sätts i fängelse. **26**Sannerligen, du slipper inte ut förrän du har betalt till sista öret.

Vad vill Jesus med det han säger? Det är ju inga milda ord han har att komma med, vi känner oss nog inte direkt uppmuntrade av detta. Så varför säger han så här, vad vill han åstadkomma? Vill han trycka ner oss, få oss att känna oss missmodiga?

Nej, jag menar inte det, men Jesus har ofta olika budskap till olika människor. Vi är olika, har kommit olika långt på vägen och behöver därför höra olika saker. Tyvärr är det väl ofta så att vi lätt hoppar över det som vi behöver höra för att istället ta till oss det som vi vill höra.

Och dagens evangelietext är nog en sådan som vi helst skulle vilja hoppa över, ändå så tror jag att det är en text som är särskilt angelägen för oss vanliga svenskar.

För vad är det nu Jesus vill ha sagt? Han börjar med att citera budordet: "Du skall icke dräpa, den som dräper undgår inte sin dom." Jag tror inte att så många av hans lyssnare protesterade den gången eller blev särskilt ängsliga för vad de fick höra. Lika lite skulle väl vi reagera idag. Trots allt så är det ju inte så många av oss som är några mördare så vi kan lugnt sitta kvar utan att ta åt oss. Och naturligtvis är det en god sak att den som dräper inte undgår sin dom. Inte vill väl någon att Hagamannen ska bli frikänd. Nej, alla brott måste dömas, annars blir inte offren upprättade. Så långt blir det alltså inga protester mot det Jesus säger.

Men så lägger han alltså till en sak: "Den som blir vred på sin broder undgår inte sin dom." Ska man alltså inte ens få bli arg, oavsett vad den andre har hittat på? Och när Jesus säger nästa mening: "Den som okvädar sin broder undgår inte att ställas inför rådet och den som

förbannar honom undgår inte helvetets eld" ja, då tror jag att många skulle resa sig upp och gå.

Ett problem med förekomsten av Hagamän är att alla vi andra känner oss så bra. Han är liksom så ond att det är ljusår värre än vad vanliga människor och i kontrast med honom så framställs ju vi andra som riktigt fromma. Och så slår man sig till ro, jag behöver inte omvända mig. Hagamannen skulle naturligtvis behöva det, om det inte redan är för sent för hans del, men inte jag. Och det är just till dig som tänker så som Jesus riktar sitt budskap idag.

Fariséerna på Jesus tid hörde till en grupp människor som hade satt upp en mängd regler och förordningar som var precis så stränga att man skulle klara av att leva efter dem, om man bara ansträngde sig lite. Man hade satt ribban på precis den nivån att alla människor som har lite god vilja borde klara höjden. Men nu lyfter Jesus ribban, skyhögt över världsrekordet, inte ens den bästa stavhoppare skulle klara av det. Han gör det för att alla ska bli tvungna att ta åt sig, ingen ska slippa undan.

För nu gäller det inte bara fysiskt våld, den som slår ihjäl. Saken gäller även den som tar till verbalt våld, den som okvädar någon annan och då stiger ju plötsligt de berördas antal betydligt.

Skillnaden mellan fysiskt och verbalt våld blev väldigt tydligt i VM-finalen i fotboll när Zidane nockade en italiensk spelare. Det han gjorde var så konkret och tydligt. Domen var därför väldigt enkel: utvisning direkt. Men så hade ju den andre spelare sagt olika saker till honom också. Men det är mycket otydligare, det är ju inte lätt att veta vad som sas, ord står mot ord. Och därför fick han fortsätta spela.

Det uppstår lätt en kultur där det råder nolltolerans mot fysiskt våld, vilket i och för sig är gott och väl, men när det gäller hånfulla kommentarer och glåpord så förväntas vi tåla desto mer. Hur var det Jesus sa: "den som okvädar sin broder undgår inte sin dom".

För även om vi inte är dråpare rent bokstavligt, så dräper vi inte bara med våra händer utan också med våra ord. När vi okvädar och förtalar någon annan så är det något som dör inom denne. Att skadas fysiskt är kanske inte det värsta, det är kanske värre att skadas till sin själ för att man tvingas ta emot hånfulla kommentarer.

Lagen reglerar bara de yttre handlingarna. Lagen bryr sig inte om ifall jag går omkring och avskyr någon annan, men det bryr sig Gud om. Man kan inte förvandla Guds vilja till en samling paragrafer som man med lite besvär kan uppfylla, såsom fariséerna hade gjort. Lagen ser till det yttre men Gud ser till det inre.

Det Jesus gör är alltså att spetsa till saken för att ställa oss inför en skuld som ingen undgår. Och då ställs vi inför ett vägskäl. Antingen så bygger vi vårt liv på lagen eller nåden. Antingen gör vi som fariséerna gjorde, sänker ribban till en nivå som vi klarar, eller så erkänner vi vårt nederlag.

Det är för att lära oss att bygga på nåden som Jesus skärper buden till orimlighet. Det är inte för att han vill trycka ner oss eller få oss missmodiga.

Tvärtom så är det nog så att den som bygger sitt liv på lagen i det långa loppet inte kan bli något annat än missmodig. Kanske han genom ansträngning kan vinna en del segrar som skänker en viss tillfredställelse för stunden. Men den gnagande tanken: "gjorde jag tillräckligt" kommer aldrig att lämna honom. Har jag ställt upp tilläckligt för min medmänniska, eller var jag för irriterad mot de mina i morse. Är Gud nöjd med mig? För hur mycket man än gör så kan man ju alltid göra lite till.

Den människa som bygger på nåden har insett att inget som jag gör räcker till. Hur jag än övar och anstränger mig så kommer jag aldrig över ribban. Det är därför som vi alla behöver Guds nåd. Det som kan synas som ett hårt budskap från Jesus handlar om att slå hål på myten att vi klarar oss utan Guds hjälp och Guds förekommande nåd. Er rättfärdighet måste överträffa de skriftlärdas och fariséernas säger Jesus, ja ska den det så kan vi inte hämta den hos oss själva. Då måste vi ta emot den rättfärdighet som Gud erbjuder oss för Kristi skull.